

նին ճերմակ, որ խիստ անտեղի բան է: Երկու գլխաւոր պակասութե գէմը առնել ջանացին շատ բնաւորներ, բայց իրենց աշխատանքը գրեթէ բոլոր վայրապար եղաւ: Ենդհանրապէս յայտնուեցան գլխացին նոր կերպ մը գտաւ, որ առարկաներուն լուսաւոր կողմերը թղթին վրայ ալ լուսաւոր մնան. այսինքն նախ թուղթը թաթխեց փոսփորուտ արծաթի¹ մէջ ու չորցուց, և արեւու մէջ դնելով բոլորովին սեցուց, ետքը իոտախառն փոթասիւնով թրջեց ու թաց թաց ստուերատան մէջ դրաւ, և ուզած առարկային պատկերը վերան զարնել տուաւ. ասով առարկային լուսաւոր ճառագայթներն ալ թղթին վրայ զարկած ըլլալով, նոյն տեղուանքը գոյներնին նետեցին ու յարդի դեղնութիւն մը առին. վասն զի իոտախառն փոթասիւնը աս յատկութիւնս ունի որ լոյս տեսնելով փոսփորուտ արծաթը քիմիաբար կը լուծէ ու սևութիւնը նետել կուտայ: Եւ կերպով ելած նկարքը բաւական կատարելութիւն ունի, բայց գործելուն կերպը դժուար է, և մաքրութեան կողմանէ ալ այնչափ կատարեալ չէ: Եւ այց որ և իցէ կերպով ալ աս գիւտը բաւական լոյս տուաւ գիտնոց ասանկ հարկաւոր բանի մը ետեւէ իյնալու, և նոր նոր բաներ մտածելու:

Լուսանկար²:

ՏԱԿԵՐ³ անուհով գաղղիացին 1837^{ին} նոր կերպ մը գտաւ առարկաներ ու տեսարաններ օրինակելու. ասոր համար աս տեսակ պատկեր հանելն ալ իր անունէն՝ Տակերատպութիւն ըսուեցաւ⁴: Եւ քիմիական գիւ-

տին ու պատճառներուն վրայ տեղեկութիւն տալը որչափ ալ դժուար ըլլայ՝ ջանանք ըստ կարի պարզ մեկնութիւն մը տալ:

Տակերին հնարքն աս է. տեսարանի մը և կամ որ և իցէ առարկային պատկերը թղթի վրայ առնելու տեղը՝ կ'առնէ արծաթի բարակ թիթղան վրայ, որուն մէկ դին պղնձապատ կ'ըլլայ: Եւ իր գիւտին կատարելութիւնն՝ որ առարկային լոյս կողմը պատկերին վրայ ալ լուսաւոր կը ձեւանայ, մութ կողմը մութ, շուք դին ալ կէս լոյս՝ կէս մութ: Եւ որովհետեւ կատարելութիւնն է, որ քանի մը մանրերկրորդի մէջ կրնայ առարկայի մը պատկերը առնել:

Գործելուն կերպն ասանկ է.

Ա. Ունենալու է պղնձապատ արծաթի թիթղ մը չափաւոր մեծութեամբ. արծաթին երեսը քսելու է քիչ մը ջրախառն բորակային թրթուրուտ⁵, և ամենայն զգուշութեամբ շփելու է, որ բոլորովին մաքրուի ժանգէ ու որ և իցէ աղտոտութիւն:

Բ. Թիթղան արծաթապատ կողմը աս կերպով մաքրելէն ետքը դնելու է աս բանիս համար մասնաւոր շինած տուփի մը մէջ, որուն մէջ արդէն իոտ⁶ ըլլալով՝ իրեն գոլջին զարնէ արծաթին երեսը. և այնչափ պիտի կենայ, որ արծաթին գոյնը շագանակի կեղևի գոյն առնէ:

Գ. Եւ որ եղաւ, պէտք է արծաթի թիթղը շուտ մը անկէ վերցընել ու ստուերատան⁷ մէջ տեղաւորել, անանկ որ դրսի առարկային պատկերը ճիշդ զարնէ իոտով օծուած արծաթի թիթղան վրայ:

Դ. Խիստ քիչ ատենի մէջ դրսի պատկերը ինքիւրմէ կը տպաւորուի արծաթին վրայ. անոր համար քանի մը մանրերկրորդ անցած չանցած

1 Գլ. Argent plaqué de cuivre.

2 Գլ. Acide nitrique.

3 Գլ. Iode.

4 Աս գործիքին ստորագրութիւնը տես յաջորդ յոգուածին մէջ:

1 Բլ. Բլ.

2 Գլ. Phosphate d'argent.

3 Գլ. Photographie.

4 Daguerre.

5 Գլ. Daguerreotypie.